

College van burgemeester en wethouders
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Betreft: gevraagd advies Participatieverordening

Nijmegen, 13 juli 2026

Geacht college,

Op 2 juni 2026 ontvingen wij uw aanvraag om advies uit te brengen over de tekst en inhoud van de Participatieverordening. Gebaseerd op de Wet versterking participatie op decentraal niveau zal met ingang van 1 januari aanstaande de Participatieverordening in werking treden. Wij verwelkomen deze ontwikkeling en stellen het zeer op prijs dat de gemeente zich actief inzet voor participatie met en op initiatief van haar inwoners.

Graag gaan wij vanuit de RegenboogRaad op uw adviesaanvraag in en danken de betrokken ambtenaren voor de ambtelijke toelichting tijdens de commissievergadering op 30 juni jongstleden.

Ons advies is opgebouwd uit drie onderdelen: inclusie, verhouding tot de bestaande adviesraden en de uitzonderingsgronden. Wij adviseren uw college om de Verordening en toelichting op deze onderdelen aan te vullen en te verduidelijken.

Inclusie

Artikel 3, tweede lid van de Verordening bepaalt dat het bestuursorgaan zich inspant om groepen waarvan bekend is dat zij ondervertegenwoordigd zijn bij de participatieprocessen te betrekken. Dit wordt door de RegenboogRaad toegejuicht. Wel blijft het bij een inspanningsverplichting en biedt de toelichting ook geen verdere aanknopingspunten voor de wijze waarop dat gebeurt. Wij adviseren daarom het volgende:

1. Verduidelijk in de toelichting op welke wijze wordt onderzocht welke groepen ondervertegenwoordigd zijn en op welke wijze deze groepen (alsnog) worden betrokken.

2. Vul in het artikel aan dat het bestuursorgaan zich ervoor inspant om inwoners met een beperking zoveel mogelijk te faciliteren deel te nemen aan het inwonersberaad of de inwonersparticipatie.

In de toelichting kan vervolgens aandacht worden besteed aan enkele voorbeelden en eventuele grenzen van het faciliteren. In de voornoemde commissievergadering werd bijvoorbeeld ambtelijk toegelicht dat het bestuursorgaan bij het eerder georganiseerde

inwonersberaad kon faciliteren dat iemand die zowel blind als doof is, toch kon participeren. Dit draagt bij aan een inclusieve groep participerende inwoners.

Wij hopen dat de gemeente zich naar beste kunnen inspant om dergelijke wijze van facilitering bij een volgend inwonersberaad wederom mogelijk te maken en daarbij ook de verschillende behoeftes van participanten in overweging neemt. Daarbij kan onder meer worden gedacht aan fysieke- en taalbarrières, maar ook de dagen en tijdstippen waarop bijeenkomsten plaatsvinden.

3. Maak inclusie toetsbaar door:

- i. Inclusionenormen in de toelichting op te nemen en uit te werken op welke wijze deze praktisch worden toegepast. Op welke wijze worden de inwoners bijvoorbeeld aangemoedigd om verschillende perspectieven in hun oordeelsvorming te betrekken?
- ii. Toegankelijkheidseisen in de toelichting op te nemen (zie onder 2).

4. Stel een plan op voor omgang met conflict binnen inwonerberaden.

In het geval dat binnen een beraad participanten met tegenstrijdige optiek tegenover elkaar komen te staan, is het handig om vast te leggen welke partij verantwoordelijk is om te bemiddelen en escalatie te voorkomen.

Daarnaast gelden er ten aanzien van het uitdaagrecht een veelheid aan formaliteiten. Dit kan leiden tot ongelijkheid, omdat sterk georganiseerde groepen makkelijker aan de eisen kunnen voldoen, terwijl kwetsbare groepen daartoe minder in staat zijn. Wij adviseren om hier aandacht voor te hebben en waar mogelijk kwetsbare groepen begeleiding te bieden.

Verhouding tot adviesraden

De Verordening en de toelichting gaan niet in op reeds bestaande vormen van participatie binnen de gemeente, zoals de verhouding met bestaande adviesraden. Geadviseerd wordt om die verhouding alsnog te expliciteren in zowel de Verordening als de toelichting. Wij adviseren om daarbij aandacht te besteden aan:

1. Of en op welke wijze adviesraden worden betrokken bij een onderwerp waarover een inwonersberaad wordt geïnitieerd, dan wel gevraagd wordt te adviseren over een onderwerp waarover een inwonersparticipatie (uitdaagrecht) wordt gestart.

2. De wijze waarop de rol van de adviesraden zich verhoudt tot de Verordening.

3. De wijze waarop wordt omgegaan met dubbelingen of uiteenlopende adviezen.

4. De wijze waarop de expertise van de adviesraden wordt geborgd.

Mocht het bestuursorgaan bijvoorbeeld van mening zijn dat een specifieke groep ondervertegenwoordigd is, kan de betreffende adviesraad mogelijk actief om advies worden gevraagd.

Uitzonderingsgronden

De Verordening regelt in artikel 2, vijfde lid, enkele uitzonderingsgronden voor het achterwege laten van participatie of het uitdaagrecht. De onder sub e. en f. genoemde uitzonderingsgronden zijn ingevuld met open normen, zoals spoedeisendheid en niet opwegen tegen het publiek belang. Wij adviseren:

1. Voorbeelden in de toelichting op te nemen die als objectief criterium gehanteerd kunnen worden, om te beoordelen of in een specifiek geval sprake is van de bedoelde spoedeisendheid, of het niet opwegen tegen het publiek belang.

2. Een motiveringsplicht in te stellen ingeval wordt afgezien van participatie of het uitdaagrecht.

Tot slot wordt voorgesteld om artikel 2, vijfde lid en onder f., anders te formuleren c.q. aan te vullen. Daarbij is het voorstel om de uitzonderingsgrond als volgt te formuleren: ***“het belang van inwonersparticipatie of uitdaagrecht niet opweegt tegen het belang van de verantwoordelijkheid van de gemeente voor kwetsbare groepen in de samenleving.”*** Dit draagt uit dat de gemeente oog heeft en verantwoordelijkheid houdt voor de bescherming van de (meest) kwetsbare groepen in de samenleving ingeval deze met het uitdaagrecht kunnen worden geschaad.

Met bovengenoemde adviezen hopen wij bij te kunnen dragen aan aanvullende specificering van de Participatieverordening en de toelichting daarbij op basis waarvan alle inwoners van Nijmegen zich zowel betrokken, als in staat voelen om te participeren bij toekomstige beleidsvorming door de gemeente.

Met vriendelijke groet,

Roy Vranken
voorzitter RegenboogRaad nijmegen

RegenboogRaad nijmegen
ambtelijk secretaris Femke Morel, MO10
regenboograad@nijmegen.nl